

«Giordano Bruno i el sopar dels pedants». Rosa Planas sobre EL SOPAR DE CENDRA, a Última hora

Giordano Bruno hauria de ser estimat per tots els qui confessem debilitat per Ramon Llull, ja que va ser el més gran comentador que ha tengut mai el nostre filòsof. Encara així, Bruno va ser mal interpretat i encara pitjor tractat en el seu temps. Prova d'això és un sopar que s'esdevingué a Oxford, on el savi s'entaulà amb pedants doctors, que feren mans i mànegues per a desacreditar-lo. Observador dels ases, als quals considerava criatures divines, Bruno no dubtà en comparar els doctors oxfordians amb aquests animals imprevisibles, incapaços de discernir l'or de la palla. La asinità, a parer de Bruno, és la pura incompetència, també la incapacitat de comprendre la pròpia estupidesa.

L'abril de 1538, Bruno desembarcà a Dover. Era un catòlica heterodox, amb molt d'enemics, en la cort d'una reina cismàtica, Elisabet I. El seu amic John Florio va ser un dels assistents al sopar que Bruno immortalitzà en una obra de gran potència, *El sopar de cendra*, que avui disposem en català, gràcies a la traducció magistral d'Anna Casassas, per a Edicions de 1984. Abans d'arribar al sopar, Bruno travessà un Londres brut i fangós, ple d'individus hostils que es mostraren ben desagradables. Pel camí, topà amb baralles i males paraules en uns carrers pudents i enfangats. Acabà a la riba del Tàmesis, en mans d'un barquer infernal, que es va encarregar de portar-lo al sopar on l'esperaven els doctors.

Bruno era baix d'estatura però vital com a bon italià del sud. S'enfurismà tan aviat com va ser conscient que disputar amb aquell grup de pedants era com intentar convèncer les oques. Als doctors d'Oxford, els agradava viure del prestigi de la toga. Eren imprudents, hostils i poc permeables a la novetat, sols n'entenien una cosa, del poder, i no respectaven la intel·ligència. Per aquest motiu, combatien amb les armes més antigues: l'arrogància i el menyspreu. Bruno, el petit nolà, es va trobar sol davant d'aquella guarda, a la qual investí amb els seus arguments: Copèrnic té raó, la terra es mou, l'univers sencer es troba en canvi continu, no té límits i potser existeixen mons igual al nostre en molt de llocs d'aquesta infinitud. Les Escriptures són sagrades però no exactes, no tenen perquè descriure els processos físics de la matèria ni parlar com si s'adrecessin als geògrafs. Déu no és un científic. Bruno escomet amb aquestes raons que s'han demostrat certes. Ho fa sense embuts, amb la certesa d'haver-ho clavat, però els ulls de la intriga i la revenja ja l'havien condemnat.